

Geacht college,

We zijn de afgelopen week bezig geweest als Samen Terschelling uit te pluizen waar ruimte voor bezuiniging is binnen de gemeente. Wij zijn nog steeds van mening dat een gemeente die wil bezuinigen op belangrijke voorzieningen eerst naar het eigen functioneren moet kijken.

Om dit op een juiste wijze te doen is het noodzakelijk de prestatie van de gemeente te kunnen vergelijken met andere gemeentes.

Gelukkig is daarvoor Iv3 2017 uitgevonden, een systematiek waarbij gemeentes verplicht op gelijke wijze volgens gelijke methodiek hun inkomsten en uitgaven in de dezelfde potjes onderbrengen.

Elke gemeente hoort dit op gelijke wijze te doen.

Om te kunnen oordelen over hoe het gemeentelijk apparaat functioneert is het daarbij mogelijk de taakvelden 0.1, 0.2 en 0.4 te vergelijken met andere gemeentes, waarbij bestuur en overhead worden opgeteld.

Overheadkosten zijn de kosten die gemaakt worden om de organisatie an sich draaiend te houden. Tel daar het onvermijdelijke bestuur bij op en je hebt de kosten van de organisatie.

U stelde in uw voorlichting dat de begroting hiervoor niet geschikt is, maar dat daarvoor de jaarrekening gebruikt dient te worden. Dat is uiteraard niet zo. De jaarrekening van afgelopen jaar valt niet meer aan te passen en daar kan dus ook niet op bezuinigd worden. Op de begroting voor komend jaar wel. Dus voor bezuinigingen is vooral de begroting van belang.

Maar eerst het volgende:

Procedureel

In de afgelopen commissievergadering brak u in op het betoog van ons commissielid, de heer Schweigmann met de kreet 'die cijfers kloppen niet!'. Echter, de heer Schweigmann heeft simpelweg uit de begroting taakvelden 0.1, 0.2 en 0.4 opgeteld en het totaal daarvan genoemd en dit tevens exact zo verwoord.

Die optelsom klopte wel degelijk, tenzij u kunt aantonen dat taakvelden 0.1, 0.2 en 0,4 uit de begroting 2019 van Terschelling bij elkaar opgeteld niet op 7,1 miljoen uitkomen.

Dat kunt u niet, want dit zijn (ongeacht of u die cijfers relevant vindt of niet) nou eenmaal de cijfers die er staan.

De cijfers klopten dus wel.

U hebt daarom onterecht ingebroken op zijn verhaal met de mededeling dat zijn cijfers niet klopten

nog voordat u ook maar geluisterd hebt naar de bijbehorende vragen. Samen Terschelling neemt aan dat u hierover uw excuses gaat aanbieden in de komende vergadering. Zo niet, dan wil Samen Terschelling hierbij graag uw goed onderbouwde schriftelijke antwoord waarom u het geoorloofd vindt een raadslid onterecht te beschuldigen van het gebruiken van de verkeerde cijfers.

Graag voor de raadsvergadering uw antwoord van wat u van plan bent hiermee te gaan doen..

Tenslotte hebben wij om dan zelf maar duidelijkheid te creëren rond de cijfers de griffier gevraagd om uitleg door de heer Schoonhoven, financieel directeur van de gemeente, oftewel een verzoek gedaan om ambtelijke bijstand zoals genoemd in de verordening op de Ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2017, artikel 4.

Echter wij kregen als antwoord dat het bestuur en college er een heel circus van wilde bakken met de gemeentesecretaris, burgemeester, griffier en extra ambtenaar erbij.

Daarom graag antwoord op de volgende vragen:

- Waarom is het nog steeds niet mogelijk voor raadsleden om op een normale manier voorgelicht te worden zoals dat bij andere gemeentes wel kan? Wij horen uit meerdere gemeentes dat het normaal is en zelfs aangemoedigd wordt als raadsleden gaan praten met de betreffende ambtenaren over de onderwerpen die zij geacht worden te controleren in de raad en dat daar dan niemand van de directie of het college per se bij wil gaan zitten. Waarom kan dit niet op Terschelling?
- Waarom wilde u er een voltallig circus van maken met maar liefst vier extra mensen erbij die geen toegevoegde waarde hadden voor het voorlichten van ons raadslid?
- Wat had het gekost aan personeelskosten aan voorbereiding en aanwezigheid van zoveel ambtenaren en bestuur voor een simpele ambtelijke ondersteuning wanneer wij niet gezegd hadden geen trek te hebben in een dergelijke vertoning?
- Hadden die vier extra mensen die u erbij wilde hebben geen zinvollere besteding van hun werktijd? En op welke manier betekent dit dat er bezuinigingen mogelijk zijn nu zoveel ambtenaren zodanig veel tijd over hebben dat zij menen te kunnen verantwoorden zonder enige noodzaak bij een gesprek willen zitten?
- Is het mogelijk de volgende keer op de in Nederland gebruikelijke wijze ambtelijke bijstand te krijgen zonder dat het halve gemeentehuis zichzelf uitnodigt? Zo nee, waarom wijkt u dan af van hoe het gebruikelijk is in 'normale' gemeentes?

Inhoudelijk op het agendapunt

Kort gezegd, u hebt inmiddels dit ook ontvangen in cijfers maar we hebben ze hieronder nogmaals bijgevoegd, komen de vragen van Samen Terschelling erop neer dat de taakvelden 0.1, 0.2 en 0.4 samen op Terschelling 33,7% van de begroting opslokken, terwijl deze op de eilanden Texel en Ameland respectievelijk 16,2% en 21,7% van de begroting inhouden.

Het is de eenvoudige vraag van Samen Terschelling waarom het bestuur en overhead op Terschelling zoveel meer geld kosten dan op de andere eilanden. Een vraag die wij u in alle ernst en openheid in de commissievergadering wilden voorleggen en u alle tijd voor wilden geven om dit zorgvuldig te beantwoorden, maar waarop u hebt ingebroken door ons commissielid onterecht van onjuiste cijfers te beschuldigen en tegelijkertijd geen antwoord hebt gegeven op de vraag.

Inhoudelijk bent u er echter in de voorlichting van woensdagavond zeer kort op terug gekomen.

Uw reactie was nu niet meer dat de cijfers niet klopten, maar dat Samen Terschelling appels met peren vergelijkt doordat de taakvelden tussen gemeentes verschillend worden ingevuld en er dus grote verschillen zijn in de berekeningen.

Als voorbeelden gaf u:

- Dat de buitendiensten tussen de gemeentes nogal verschillen in grootte van FTE
- Dat Terschelling een Havenbedrijf heeft en Ameland niet
- Dat de musea op Terschelling 5 FTE opslokken en Ameland niet
- Dat op Terschelling de afvalverzameling is uitbesteed en op Ameland niet
- Dat Empatec op Terschelling het groenonderhoud doet en dat op Ameland anders is
- Dat Terschelling de sociale dienst uitbesteed en Ameland niet
- Dat Terschelling uitbesteed aan de FUMO en Ameland dat zelf doet

De ambtenaar van powerpointzaken had zelfs de moeite genomen aan deze slide een prachtige appel en peer toe te voegen.

Echter, het lijkt ons niet dat wij appels met peren aan het vergelijken zijn.

De door u genoemde posten horen immers niet toegerekend te worden aan taakvelden 0.1, 0.2 en 0.4 en deze zijn dus irrelevant voor de cijfers.

Het kan best zijn dat gemeente Terschelling personeel van bijvoorbeeld het museum heeft ondergebracht onder taakveld 0.4 onder de noemer personeel, maar dat is dan onjuist. Deze horen namelijk ondergebracht te worden onder taakveld 5.4, wat toepasselijk genoeg 'musea' is genoemd. Niet echt verrassend, zou je zeggen. Dus als dit personeel zoals u zegt onder taakveld 0.4 staat, dan staat dat daar verkeerd.

Er zijn dus twee mogelijkheden:

1. Samen Terschelling heeft wel degelijk een punt dat uw bestuur en overhead uit de hand aan het lopen zijn maar u verzint onjuiste afleidingen er omheen of...
2. U heeft de verdeling over de taakvelden niet in orde

Wij gaan er voor de goede vrede maar vanuit dat het laatste het geval is. Mocht u overigens denken dat wij ernaast zitten dan hebben wij in de bijlage¹ de uitkomst gestopt van een onderzoek naar hoe gemeentes omgaan met een zorgvuldige verdeling over taakvelden na invoering van Iv3 en de conclusie (zie bijvoorbeeld blz 6 over taakveld 0.4) was dat meerdere gemeentes vergaten personeelskosten te verdelen over de relevante taakvelden en dat personeel dan maar onder taakveld 0.4 te stoppen. Een boekhoudkundige fout waar u niet alleen in zou staan.

Echter, wel eentje die het onmogelijk maakt voor raadsleden om een zinvolle vergelijking te doen tussen gemeentes en een fout die het CBS van de verkeerde cijfers zou voorzien.

Let wel: een boekhoudkundige fout van uw kant dus, en wellicht kunt u zo vriendelijk zijn uw opmerking over het vergelijken van appels met peren weer terug te nemen.

Hierover de volgende vragen:

¹ Nulmeting nieuwe IV3 systematiek van kennisopenbaarbestuur.nl

- Bent u op de hoogte ervan dat Iv3 2017 is opgezet onder andere ter versterking en toerusting van gemeenteraadsleden?
- Onderschrijft u het belang ervan dat raadsleden de financiën van de gemeente kunnen controleren?
- Bent u ervan op de hoogte dat de cijfers van de begroting via de Iv3 methodiek vergelijkbaar worden tussen gemeentes en dat dit expliciet de doelstelling is? En als u op uw standpunt blijft dat de Iv3 2017 systematiek ertoe leidt dat alleen appels met peren vergeleken kunnen worden, op welke manier hebt u dan kenbaar gemaakt aan het Rijk dat de doelstelling van Iv3 wordt gemist?
- Bent u het dan ook met Samen Terschelling eens dat het uitermate belangrijk is dat iedere gemeente zorgvuldig de taakvelden invult en dat dit zelfs noodzakelijk is voor raadsleden om hun taak te kunnen vervullen?
- Blijft u er dan bij dat onder andere personeel voor musea, de groenvoorziening, de afvalophaal en dergelijke toerekenbaar zijn aan één van de taakvelden 0.1, 0.2 en 0.4? Zo ja, welke? En waarom?
- Kunt u een overzicht geven van hoe de taakvelden eruit zouden zien als u het personeel wat bij de verschillende taakvelden hoort op de juiste manier daarover verdeelt? Of indien u volhardt in uw standpunt dat alles prima in de boekhouding staat, kunt u dan voor ons een overzicht maken van hoe taakveld 0.1, 0.2 en 0.4 eruit zouden zien qua baten en lasten wanneer de personeelskosten toch wel toegerekend zouden worden aan de taakvelden waartoe die personeelsleden werken en niet aan 0.1, 0.2 en 0.4? En dan graag met een overzicht/verantwoording van de precieze berekening daarvan in verdeling per fte over de taakvelden, zodat controleerbaar is of de verdeling juist is?

Graag vernemen wij uw antwoorden voor dit weekend zodat wij ons op tijd kunnen beraden over de te nemen stappen.

Met vriendelijke groet,
Gossen Bos

Begroting Terschelling 2019

3.0 Programma 0 – Burger en ondersteuning

PROGRAMMA 0 BURGER EN ONDERSTEUNING								
Financiële planning								
		Begroting 2018	Begroting 2019			Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Taakveld	Omschrijving		Lasten	Baten	Saldo			
0.1	Bestuur	-787.000	-746.000	13.000	-733.000	-747.000	-761.000	-765.000
0.2	Burgerzaken	53.000	-99.000	141.000	42.000	42.000	42.000	42.000
0.4	Overhead	-6.358.000	-6.570.000	180.000	-6.390.000	-6.398.000	-6.357.000	-6.343.000
0.5	Treasury	244.000	303.000	13.000	316.000	316.000	304.000	304.000
0.61	OZB woningen	788.000	-67.000	947.000	880.000	898.000	898.000	898.000
0.62	OZB niet-woningen	775.000		701.000	701.000	707.000	532.000	532.000
0.64	Belastingen overig	115.000		115.000	115.000	115.000	115.000	115.000
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	8.115.000		8.625.000	8.625.000	8.641.000	8.908.000	9.176.000
0.8	Overige baten en lasten	50.000		50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0			0	0	0	0
0.11	Onvoorziën	-148.000	-617.000		-617.000	-658.500	-430.500	-286.500
	SALDO	2.847.000	-7.786.000	10.785.000	2.999.000	2.965.500	3.300.500	3.722.500
0.10	Mutaties reserves	144.500	-59.000	-357.000	-298.000	309.500	-18.500	-263.500
	GERAAMD RESULTAAT	2.991.500	-7.845.000	11.142.000	3.297.000	3.275.000	3.282.000	3.459.000

Begroting Ameland 2019

Recapitulatie per taakveld 2019			
	Lasten	Baten	Saldo
Hoofdstuk 0 Bestuur en ondersteuning			
Taakveld 0.1 Bestuur	1.163.907	58.160	-1.105.747
Taakveld 0.10 Mutaties reserves	716.903	1.058.173	341.270
Taakveld 0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	163.367	0	-163.367
Taakveld 0.2 Burgerzaken	134.334	88.006	-46.328
Taakveld 0.4 Overhead	3.416.586	15.100	-3.401.486
Taakveld 0.5 Treasury	32.261	138.000	105.739
Taakveld 0.61 OZB woningen	69.780	798.182	728.402
Taakveld 0.62 OZB niet-woningen	41.673	489.602	447.929
Taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	100.000	7.106.874	7.006.874
Taakveld 0.8 Overige baten en lasten	-440	50.000	50.440
Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	40.000	0	-40.000
Saldo Bestuur en ondersteuning	5.878.371	9.802.097	3.923.726

Hoofdstuk 15 - Overzicht baten en lasten per
taakveld

Begroting Texel 2019

Omschrijving hoofdstuk

Bedrag 2019

Taakveld 0.1 Bestuur

Subtotaal lasten Bestuur	1.201
Subtotaal baten Bestuur	0
Saldo Bestuur	1.201

Taakveld 0.10 Mutaties reserves

Subtotaal lasten Mutaties reserves	896
Subtotaal baten Mutaties reserves	681
Saldo Mutaties reserves	-216

Taakveld 0.2 Burgerzaken

Subtotaal lasten Burgerzaken	595
Subtotaal baten Burgerzaken	294
Saldo Burgerzaken	301

Taakveld 0.4 Overhead, Ondersteuning organisatie

Subtotaal lasten Overhead, Ondersteuning organisatie	8.020
Subtotaal baten Overhead, Ondersteuning organisatie	340
Saldo Overhead, Ondersteuning organisatie	7.679

	Terschelling	Ameland	Texel
Taakveld 0.1 Bestuur			
Lasten Bestuur	-746000	-1163907	-1201000
Baten Bestuur	13000	58160	0
Totaal	-733000	-1105747	-1201000
Taakveld 0.2 Burgerzaken			
Lasten Burgerzaken	-99000	-134334	-595000
Baten Burgerzaken	141000	88006	294000
Totaal	42000	-46328	301000
Taakveld 0.4 Overhead			
Lasten Overhead	-6570000	-3416586	-8020000
Baten overhead	180000	15100	340000
Totaal	-6390000	-3401486	-7679000
Totaal	-7081000	-4553561	-8579000
Begrotingsomvang	21000000	21000000	53000000
Percentage	33,7%	21,7%	16,2%

Informatie voor derden: aansluiting op gemeentelijke boekhouding

Nulmeting nieuwe systematiek op basis van rekeningcijfers 2017

17856-05

rapport

16 oktober 2018

1 Inleiding

aanleiding en doel

In het regeerakkoord zijn ambities geformuleerd op het terrein van een transparante en open overheid, de beschikbaarheid en vindbaarheid van openbare informatie, de versterking van de toerusting van leden van gemeenteraden en Provinciale Staten en de verdere digitalisering van het openbaar bestuur.

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties kijkt daarbij specifiek naar Informatie voor derden (Iv3): de financiële gegevens die provincies, gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen 6 keer per jaar aanleveren bij het CBS. Met ingang van 2017 zijn de Iv3-voorschriften gewijzigd en is het aantal rubrieken beperkt (taakvelden in plaats van functies). Mede door de invoering van deze nieuwe structuur is echter onduidelijk wat de huidige kwaliteit van de Iv3-data is, waardoor het lastig is om in te schatten hoe bruikbaar de gegevens zijn.

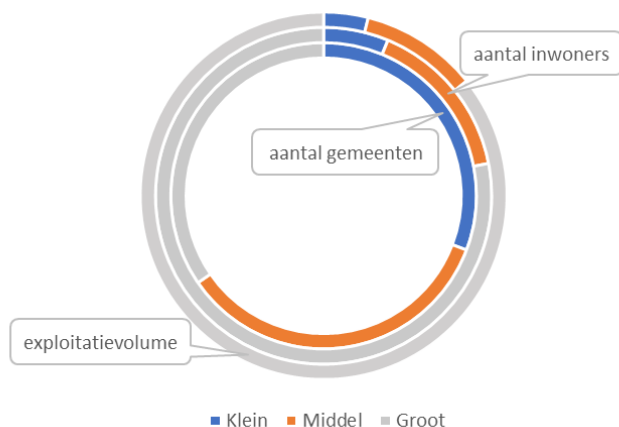
Daarom heeft het ministerie aan Cebeon opdracht gegeven tot een onderzoek naar de mate waarin de Iv3-data aansluiten bij de gemeentelijke boekhouding. Dit onderzoek kan worden gezien als een nulmeting en maakt deel uit van een breder project, met als doel de kwaliteit van Iv3-data te verbeteren.

afbakening

Met het onderzoek is beoogd een beeld te krijgen van de kwaliteit van de Iv3-data over de gerealiseerde baten en lasten van gemeenten in 2017. Centrale vraag is in hoeverre de baten en lasten op de Iv3-taakvelden door gemeenten correct zijn toegedeeld vanuit hun boekhouding. De vraag in hoeverre dit ook van toepassing is voor economische categorieën en balansstanden valt buiten de scope van het onderzoek. Dat geldt ook voor gegevens over eerdere jaren en voor mogelijke oorzaken van de huidige kwaliteit of verbetermaatregelen om de kwaliteit te verhogen.

werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd onder een beperkte groep gemeenten. Naast geografische spreiding is vooral gelet op grootte van gemeenten, met als categorieën: kleinere (minder dan 40.000 inwoners), middelgrote en grotere gemeenten (meer dan 60.000 inwoners). Het relatieve aandeel van deze categorieën is hieronder weergegeven aan de hand van het aantal gemeenten (*binnenste ring*; totaal 27 gemeenten), aantal inwoners (*middelste ring*; totaal ruim 2,3 miljoen inwoners) en exploitatievolume (*buitenste ring*; totaal bijna 10 miljard euro inclusief toerekening reserves).

Deze omvang maakt dat het onderzoek *niet* kan worden beschouwd als representatief voor alle gemeenten.

Van de gemeenten zijn grootboekgegevens ontvangen over de integrale exploitatie op basis van de rekening 2017. Voor alle taakvelden zijn de gegevens over baten en lasten zo goed mogelijk gecodeerd aan de hand van de Iv3-voorschriften. Waar nodig is de interpretatie van voorschriften afgestemd met betrokken experts van het ministerie.

Door middel van vergelijkende analyse zijn aard en omvang van eventuele verschillen in beeld gebracht tussen enerzijds de gecodeerde grootboekcijfers en anderzijds de gegevens zoals gemeenten die zelf hebben toegevoerd naar Iv3-taakvelden. De bevindingen zijn teruggekoppeld naar de gemeenten. Daarbij zijn ook eventuele vraagpunten en onduidelijkheden voorgelegd. Met behulp van de aanvullende toelichting die gemeenten hebben verstrekt, zijn de bevindingen waar nodig aangescherpt. Tevens hebben we gemeenten vanuit hun eigen situatie suggesties aangereikt voor mogelijke verbeteringen in de toedeling van lasten en baten aan Iv3-taakvelden.

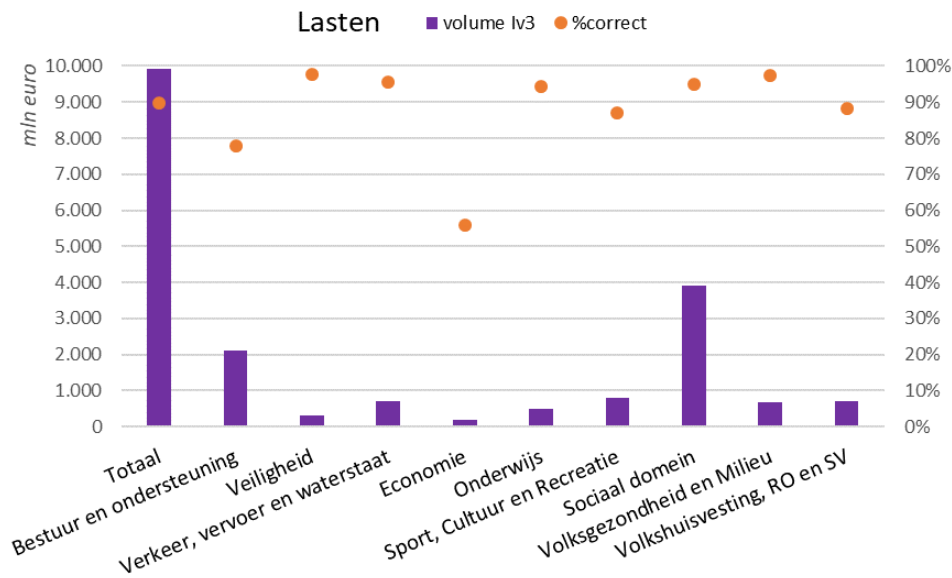
deze rapportage

Deze conceptrapportage bevat de uitkomsten van het onderzoek met een toelichting op relevante achtergronden. Eerst presenteren we een totaalbeeld voor alle taakvelden. We benoemen opvallende bevindingen en geven een nadere duiding (paragraaf 2). Daarna gaan we in op verschillen tussen gemeenten (paragraaf 3). Afsluitend noteren we de belangrijkste bevindingen en aandachtspunten (paragraaf 4).

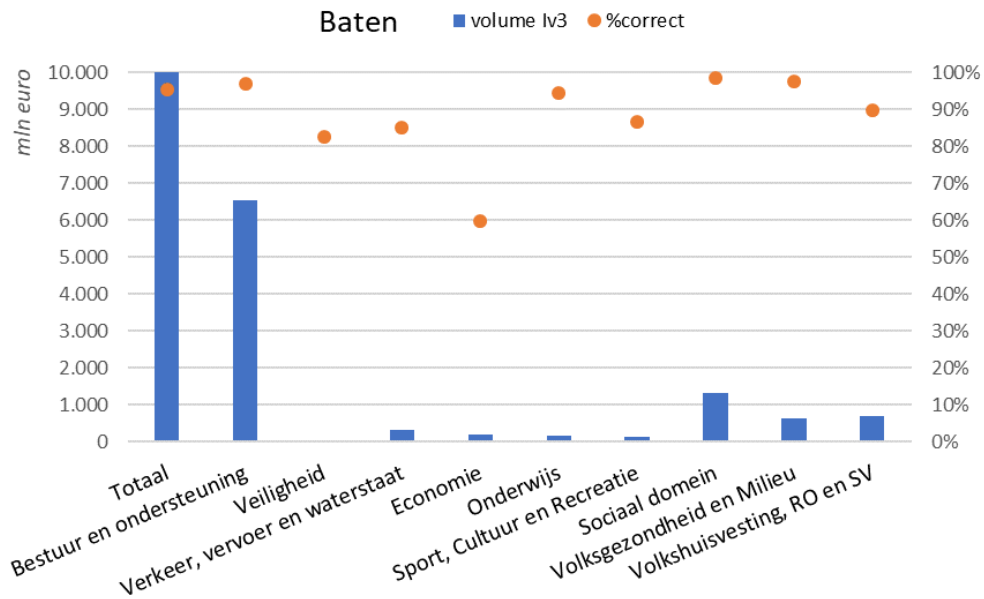
2 Totaalbeeld

overzicht per hoofdtaakveld

Op basis van een zorgvuldige codering is nagegaan welk deel van de gerealiseerde lasten en baten in 2017 correct is toegeedeeld aan de Iv3-taakvelden.¹ De uitkomsten van deze analyse zijn hieronder per Iv3-hoofdtaakveld weergegeven voor de totale groep onderzochte gemeenten.

¹ Dit maakt overigens nog niet zichtbaar waar lasten en baten terecht komen bij correcte toerekening.

Zowel bij de lasten als de baten is zichtbaar dat voor de meeste hoofdtaakvelden sprake is van grotendeels correcte boekingen. Bij één (baten) à twee (lasten) hoofdtaakvelden is het percentage echter duidelijk lager.

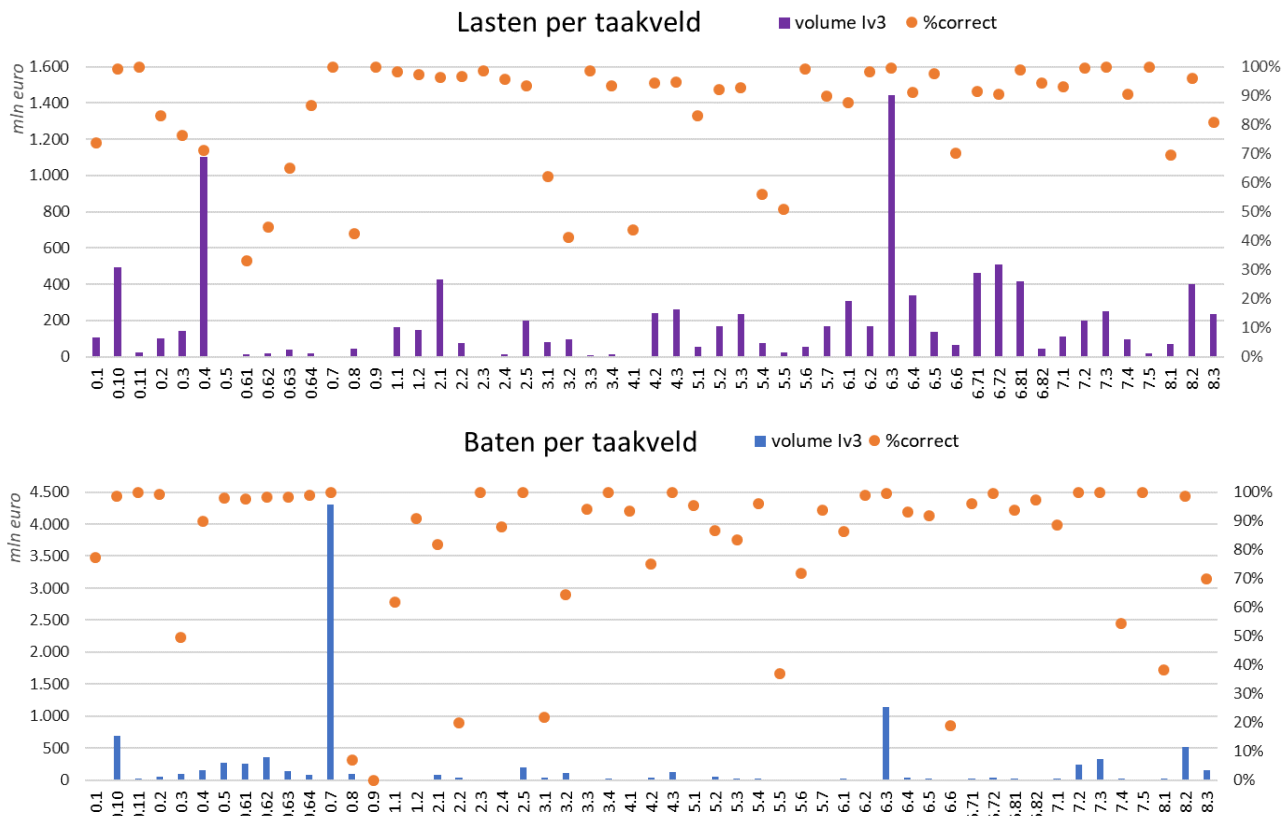
Per hoofdtaakveld is het beeld als volgt:

0. Bestuur en ondersteuning: in volume is dit qua lasten het op één na grootste hoofdtaakveld en qua baten zelfs het grootste. Bij de lasten ligt het percentage iets onder de 80, terwijl het percentage aan de batenzijde rond de 95 uitkomt;
1. Veiligheid: in lastenvolume is dit het op één na kleinste hoofdtaakveld en qua baten zelfs het kleinste. Bij de lasten komt het percentage uit tussen 95 en 100, terwijl het aan de batenzijde onder de 85 blijft;
2. Verkeer, vervoer en waterstaat: aan de lastenkant komt het percentage uit op ongeveer 95, terwijl het bij baten rond de 85 is;
3. Economie: zowel voor de lasten als de baten schommelt het percentage rond 60. In volume behoort dit hoofdtaakveld echter tot de kleinsten;
4. Onderwijs: ook dit is een relatief klein hoofdtaakveld in volume. Zowel voor de lasten als de baten schommelt het percentage rond 95.
5. Sport, cultuur en recreatie: zowel voor de lasten als de baten komt het percentage uit op ruim 85;
6. Sociaal domein: in volume is dit qua lasten het grootste hoofdtaakveld en qua baten het op één na grootste. Bij de lasten komt het percentage uit op ongeveer 95, terwijl dit aan de batenzijde zelfs iets hoger is;
7. Volksgezondheid en milieu: zowel voor de lasten als de baten komt het percentage uit ruim 95;
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing: bij de baten komt het percentage uit op ongeveer 90, terwijl dit voor de lasten hier iets onder blijft.

In totaal komt het percentage bij de lasten uit op ongeveer 90 en aan de batenzijde op 95.

overzicht voor afzonderlijke taakvelden

Als deze uitkomsten op gedetailleerder niveau worden bekeken, levert dat het volgende beeld op per taakveld. *N.B. In een eerdere versie van dit rapport waren enkele waarden abusievelijk niet correct weergegeven. Dit betrof met name de baten bij taakveld 5.5. Onderstaande figuren bevatten het juiste beeld.*

Zowel bij de lasten als de baten is zichtbaar dat de toerekeningen voor ongeveer de helft van alle taakvelden in hoge mate correct zijn. Bij ongeveer een derde van de taakvelden is het percentage echter duidelijk lager. Deels hangt dit samen met gemeente-specifieke situaties. Er is echter ook sprake van vaker voorkomende posten die volgens de Iv3-voorschriften (deels) aan andere taakvelden zouden moeten worden toegedeeld:

- lasten voor heffing en invordering van belastingen en tarieven worden relatief vaak niet (volledig) uitgesplitst naar verschillende taakvelden. Deze lasten hebben betrekking op onroerende zaakbelasting woningen (0.61) en niet-woningen (0.62), parkeerbelasting (0.63), en overige gemeentelijke belastingen (0.64). Vaak boeken gemeenten een groot deel van deze lasten op één taakveld (bijvoorbeeld 0.61);
- lasten voor grondexploitaties van bedrijventerreinen (3.2) worden relatief vaak niet onderscheiden van grondexploitaties van niet-bedrijventerreinen en op afzonderlijke taakvelden geboekt;²
- overheadlasten (0.4) worden bij veel gemeenten breder afgebakend dan alleen concernbrede overheadlasten (piofach-functies) en managementondersteuning van het primair proces. Dit varieert van het niet toerekenen aan inhoudelijke taakvelden van alle personeelslasten tot het niet toerekenen van beleidsinhoudelijke medewerkers die (veelal) voor meerdere taakvelden werkzaamheden verrichten;
- voor lasten en baten van accommodaties wordt enerzijds veel gebruik gemaakt van taakveld 0.3 en belast men delen van de lasten door aan specifieke beleidsvelden. Anderzijds delen gemeenten multifunctionele accommodaties soms volledig toe aan één taakveld (bijvoorbeeld 6.1) terwijl delen van die accommodatie feitelijk worden ingezet voor andere taakvelden, zoals onderwijs of cultuur;
- ook binnen het sociaal domein worden lasten/baten niet altijd correct toegedeeld. Met name rond het onderscheid tussen maatwerkdienstverlening en geëscaleerde zorg zijn toedelingen niet altijd helder te maken.

² Ook is er onduidelijkheid over grondexploitaties die een mix zijn van bedrijfsbestemmingen en andere functies, zoals winkelgebieden.

nadere duiding

Bij deze (cijfermatige) bevindingen kan een aantal kanttekeningen worden geplaatst. Zo is er geen ‘accountantsonderzoek’ naar achter/onderliggende documenten gedaan. Gezien de beperkte doelstelling en reikwijdte van dit onderzoek is primair afgegaan op de omschrijvingen in de aangeleverde financiële bestanden. Alleen als deze daartoe aanleiding gaven, zijn correcties aangebracht en/of vragen aan de gemeente voorgelegd.

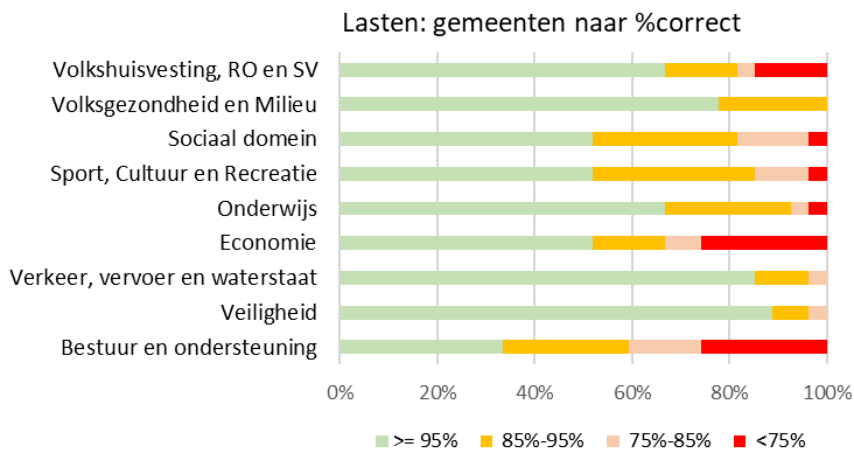
Daarnaast zijn er onzekerheden over de omvang van de afwijkingen bij taakvelden waar min of meer duidelijk is dat de lasten/baten niet correct zijn toegedeeld, maar waar bedragen niet zijn of kunnen worden uitgesplitst door de gemeente. Dit doet zich onder andere voor bij de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen en tarieven (zoals de uitvoering van OZB woningen en niet-woningen), bij de coördinatie/begeleiding van grondexploitaties en bij toerekening van verschillende typen accommodaties. Een meer exacte toedeling kan dus meebrengen dat gepresenteerde percentages op taakvelden anders uitvallen.

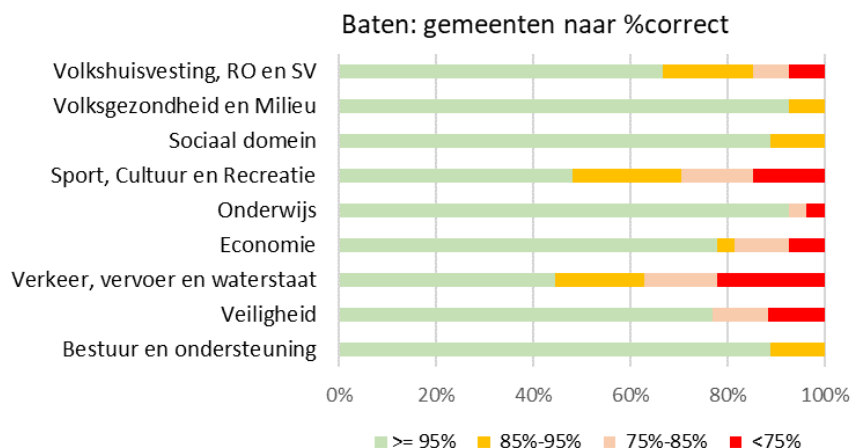
Voor een goed beeld van baten en lasten per taakveld is het verder van belang dat er, behalve afboekingen van niet correct toegedeelde bedragen, ook sprake kan zijn van bijboekingen vanaf andere taakvelden. Dit zijn bedragen die bij correcte toedeling niet op andere taakvelden zouden zijn terechtgekomen.

3 Verschillen tussen gemeenten

beeld voor hoofdtaakvelden

Tussen de onderzochte gemeenten doen zich soms aanzienlijke verschillen voor in de mate waarin lasten en baten correct zijn toegedeeld aan Iv3-taakvelden. Voor de hoofdtaakvelden zijn de gemeenten in onderstaande figuren ingedeeld naar percentagegroepen voor zowel lasten als baten.

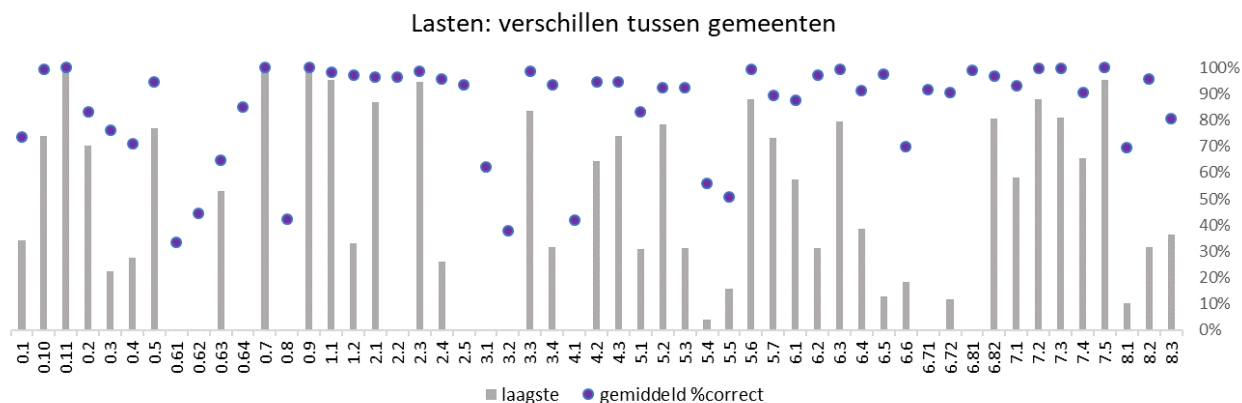

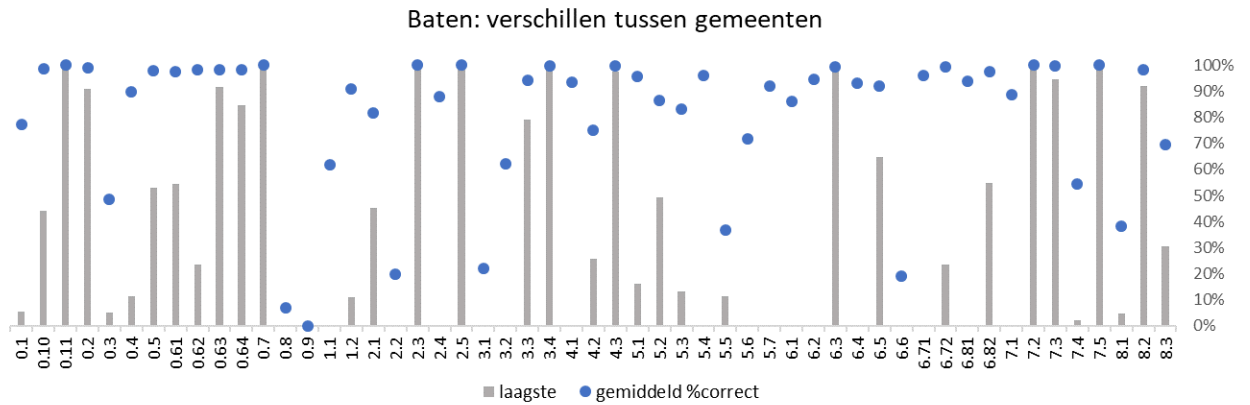
Zichtbaar is dat op alle hoofdtaakvelden het merendeel van de gemeenten 85% of hoger scoort (*groene en gele staafjes*). Enkele hoofdtaakvelden springen eruit voor de categorie(ën) gemeenten die duidelijk lager scoren (*rode en roze staafjes*). Bij de lasten zijn dat vooral Bestuur en ondersteuning en Economie, en in mindere mate Sociaal domein, Sport c.a. en Volkshuisvesting c.a.. Bij de baten gaat het vooral om Verkeer c.a. en Sport c.a.

spreiding per taakveld

Op een gedetailleerder niveau is hieronder per taakveld zichtbaar gemaakt hoe het laagste percentage zich verhoudt tot het gemiddelde percentage van de onderzochte gemeenten.³ Dit geeft een beeld van de mogelijke bandbreedte.

³ Wat het hoogste percentage betreft kan worden opgemerkt dat, zelfs als het gemiddelde percentage voor een taakveld relatief laag is, er steeds gemeenten zijn die alles correct toedelen.

Deze figuren maken zichtbaar dat er bij circa een zesde respectievelijk een kwart van de taakvelden sprake is van een (vrijwel) correcte toedeling van lasten respectievelijk baten bij alle gemeenten. Daartegenover zijn er taakvelden waar diverse gemeenten relatief laag scoren. Dit betreft met name taakvelden zoals toegelicht in paragraaf 2 en waar sprake is van beperktere volumes.

4 Resumé

eerste jaar nieuwe systematiek geeft relatief positief beeld

Dit onderzoek geeft een inkijk in de wijze waarop gemeenten in 2017 zijn omgegaan met Iv3-voorschriften. Daarbij is van belang dat dit het eerste jaar is na invoering van de nieuwe Iv3-systematiek (taakvelden in plaats van functies). In het algemeen is met het inregelen van nieuwe systemen altijd enige tijd gemoeid. In dit licht bezien kan worden geconstateerd dat veel van de onderzochte gemeenten hun lasten en baten op Iv3-taakvelden voor een groot deel correct hebben toegedeeld: ongeveer tweederde deelt minimaal 85% van hun lasten en baten correct toe. Hoewel het gaat om een beperkte groep gemeenten, is dit een positieve bevinding.

duidelijke verschillen tussen gemeenten

Tussen gemeenten zijn wel duidelijke verschillen te constateren. Vaak hebben die te maken met specifiek lokale situaties en keuzes, zoals de inrichting van de overhead. Diverse gemeenten hebben ook aangegeven te werken aan verdere verbetering. De terugkoppeling vanuit dit onderzoek zien zij als een stimulans hiervoor.

aandachtspunten voor verbetering

De beperkte omvang van de onderzochte groep maakt dat de bevindingen niet zomaar kunnen worden generaliseerd naar alle Nederlandse gemeenten. Wel kan op basis van het onderzoek een aantal meer algemene aandachtspunten worden benoemd:

- bij taakvelden inzake belastingheffing hanteren meerdere gemeenten niet de specificaties die de Iv3-voorschriften mogelijk en aangewezen achten;
- gemeenten lijken relatief vaker onduidelijkheden te ervaren over een correcte toedeling van baten en lasten als het gaat om bedrijfsmatige grondexploitaties en accommodaties.

Deze taakvelden geven aanleiding tot nadere bezinning op mogelijkheden tot verduidelijking of, wanneer dat wenselijk blijkt, een herziening van de taakveldindeling.